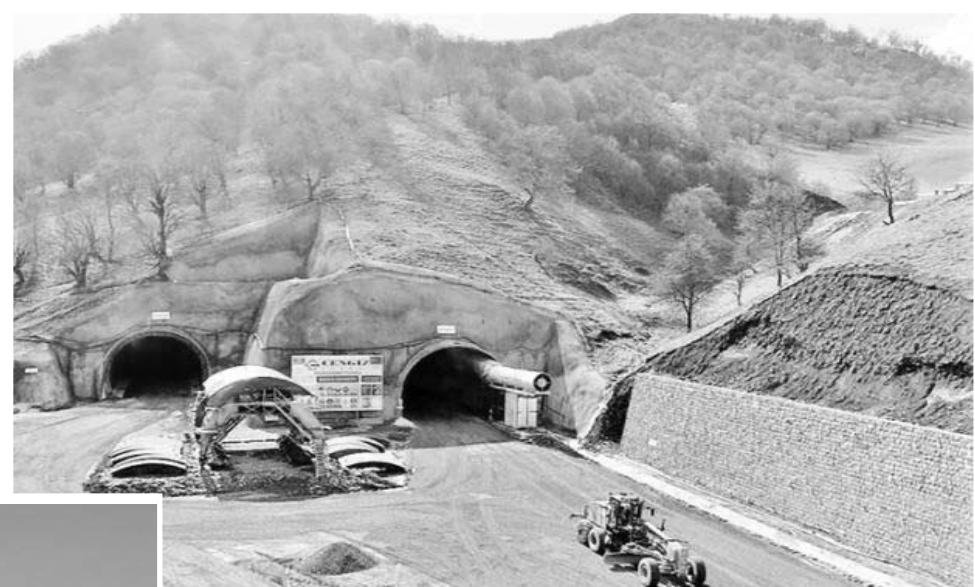


**B**gün işğaldan azad olunan ərazilərin bərpası və Böyük Qayıdışın yüksək səviyyədə təmin edilməsi məqsədi ilə ardıcıl işlər görürlür. Artıq müharibənin başa çatmasından dörd ildən artıq il ötür. İşğaldan azad olunan ərazilərdə abadlıq-quruculuq işlərinə start verilib. Bu gün Azərbaycanda yeni bir həyat başlayıb. Ermenilərin xarabalığa çevirdiyi məkanlara yenidən nəfəs gəlir və bu məkanların infrastrukturunu yenidən qurulur, yeni yollar çekilir. Bildiyimiz kimi, 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılan ərazilərimizdə yaşayış məntəqələrinin eksəriyyəti, orada həyat üçün zəruri olan sosial-iqtisadi infrastruktur obyektləri dağdırılmışdır. Tarixi-mədəniyyət və dini abidələrimizə, ətraf mühitə ciddi ziyan vurulmuşdur. Erməni barbarlığının nəticəcəsi olaraq fərdi və çoxmənzilli yaşayış evləri dağdırılmışdır. Bu ərazilərdə ermənilər tərəfindən aparılan şumlama əməliyyatı neçə əsrlik tarixi olan ölkənin yeraltı və yerüstü sərvətlərinə qarşı yeridilən siyasi taktikadır. Bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan dağdırılmış, talan edilmiş məkanları bərpa işinə star verib, habelə dayanıqlı və davamlı iqtisadi feallığının təmin edilməsinə yönəldilən

# Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda avtomobil yolları



infrastruktur layihələri reallaşdırır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərinə əsasən, abadlıq-quruculuq işləri sırasında yollarının yenidən qurulması, müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində çox mühüm layihələr icra olunur. Ölkənin ishtehsal və sənayenin bütün sahələrinin inkişafı birbaşa olaraq yol örtüyünün hansı vəziyyətdə olmasından asılıdır. Rayonlar, kəndlər və qəsəbələrarası avtomobil yolu layihələrinin icrası uğurla həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, ölkədə son illər ərzində yol-nəqliyyat infrastrukturun sahəsində əhəmiyyətli islahatlar həyata keçirilmişdir. Son 21 ildə Azərbaycan Respublikasında yol infrastrukturunun inkişafı sahəsində əsas nailiyyətlərdən biri ümumilikdə 20,8 min km uzunluğunda (o cümlədən 6,6 min km respublika əhəmiyyətli, 11,6 min km yerli əhəmiyyətli və 2,6 min km isə Bakı şəhərində) yeni yolların tikilməsi, yenidən qurulması və təmir olunmasıdır. Bundan əlavə, ümumi istifadədə və Bakı şəhərində olan avtomobil yollarında ümumilikdə 335 ədəd körpü və yol ötürücüsü tikilmiş, 56 ədədi təmir edilmiş, 163 ədəd yeraltı və yerüstü piyada keçidi və 45 ədəd tunel tikilmişdir. Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə ümumi uzunluğu 3,4 min km təşkil edən 44 avtomobil yolu layihəsi icra edilir ki, onlardan ümumilikdə 0,3 min km (6 layihə tamamilə, 1 layihə isə qismən) tikilib başa çatdırılmışdır.

## 28 TUNEL, 392 KÖRPÜ YƏ 9 VIADUKUN

## **TİKİNTİSİ TAMAMLANIB**

Prezidentin imzaladığı müvafiq sərəncamlarla Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda çoxlu sayıda avtomobil yollarının inşasına böyük həcmde maliyyə vəsaitləri ayrıilib və görünlən işlərin icrası daha da sürətləndirilib. Bunun neticesidir ki, qələbəmizin simvolu sayılan "Zəfər yolu"nun tikintisi cəmi bir ilə başa çatdırılıb və yol artıq istifadədir. Başlanğıcında Hacıqabul-Mincivan-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil yolundan götürən 101 kilometrlik "Zəfər yolu" Şuşa şəhərinə qədər uzanır. Füzuli, Xocavənd, Xocalı və Şuşa rayonlarının ərazisindən keçməkə inşa edilən "Zəfər yolu" Füzuli və Şuşa şəhərləri də da-xil olmaqla bu rayonların onlarla yaşayış məntəqəsini əhatə edir. Qeyd edək ki, dövlət bütçəsindən ayrılan vəsait hesabına hazırlıda işğaldan azad olunan ərazilərdə daha 15 avtomobil yolunun tikintisi həyata keçirilir. 2020-2024-cü illərdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində "Azerbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmis

# STRATEJİ ƏHƏMİYYƏTƏ MALİK LAYİHƏ

Azərbaycan və Türkiye prezidentləri tərəfindən təməli qoyulan Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolu (Zəngəzur dəhlizi), strateji əhəmiyyətə malik və regionda yeni iqtisadi, nəqliyyat və kommunikaasiya əlaqələrinin qurulmasına töhfə verən bir layihədir. Uzunluğu 123,6 km olan bu yolun tikintisi hazırda 93 faiz tamamlanıb. Hazırkı 93%-lik tamamlanma ilə, yaxın gələcəkdə bu layihənin tam olaraq istifadəyə verilməsi region üçün yeni üfüqlər açacaq. Zəngəzur dəhlizi layihəsinin texniki göstəriciləri, yolun yüksək keyfiyyətlə və müasir standartlara uyğun inşa edilməsini təmin edir. Yolun ümumi uzunluğu 149,9 km təşkil edir. Əsas yolun uzunluğu isə 123,6 km-dir. Yolun texniki dərəcəsi 1B-dir, bu isə yüksək sürət və təhlükəsiz hərəkətə imkan yaradır. Yolun eni 14-21 m arasında davasıdır, tornadı

yatağının eni 21.5-29.5 m, hərəkət zolaqlarının sayı isə 4-6 arasında təyin edilib. Bu, nəqliyyatın rahat və təhlükəsiz axınına zəmin yaradır.

Layihə çərçivəsində 261 boru (16 814 m), 55 alt keçid (3781 m) və 28 körpü (2090 m) inşa edilir. Ayrıca, yol boyunca 3 tunel də tikilir, bu tunellərin ümumi uzunluğu isə 12 032 m-dir. Layihə üzrə görülen asfalt işləri 950 000 m<sup>3</sup>, torpaq işlərinin həcmi isə 61 646 373 m<sup>3</sup> təşkil edir. Bu da yolu möhkəm və davamlı olmasını təmin edən əsas faktorlardır. Zəngəzur dəhlizinin tikintisindəki mühüm layihə komponentlərindən biri tunellərdir. Tunellər üzrə tikinti işləri artıq böyük ölçüdə tamamlanıb. Belə ki, şərti adları T1, T2 və T3 olan tunellərinin hər birində qazma, püşkürmə beton işləri artıq yekunlaşdır. Layihə üzrə ümumilikdə 28 körpü tikilir, bunlardan 16-i su ötürücü, 12-si isə yol ötürücüdür.

19 köprüünün tikintisi artıq yekunlaşmış, 8 körpüde tikinti işleri davam edir. Həmçinin, alt keçidlərin, 258 dairəvi, 42 düzbucaklı boruların tikintisi də sona çatdırılıb. Horadiz-Cəbər-rayıl-Zəngilan-Ağbənd yolunun inşası, Azərbaycanın infrastruktur sahəsində atdığı müüm addımlardan biridir.

Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolu Hacıqabul-Horadiz-Ağbənd-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil yolunun bir hissəsi olmaqla, Azərbaycanın digər rayonlarını Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirmək baxımından çox böyük əhəmiyyətə malikdir.

Zəngəzür dəhlizinin tikintisi yalnız infastruktur layihəsi olmaqla kifayətlənmir, həm də regional integrasiyanın mühüm bir hissəsidir. Bu yol, yalnız nəqliyyat sistemini gücləndirmək deyil, həm də regionda iqtisadiyyat inkişafını sürətləndirmək və strateji əlaqəleri gücləndirmək üçün mühüm bir vasitə olacaqdır. Bütün bunlar Cənab Prezidentin düşünülmüş siyasetin məntiqi nəticəsidir. Ölkəmizin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən layihələr öz nəticəsini verir. Bu gün həqiqətən de Azərbaycanın hər bir bölgəsi özünün yeni inkişaf mərhələsini yaşıyır. İştirək yeni sosial iaşə obyektlərinin, istərsə də digər infastrukturların tikilməsi və yenilənməsi insanların sosial rifahının yüksəlişine xidmət göstərir. İnkişaf və tərəqqi dövrünü yaşıyan Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş erazilərində həyata keçirilən kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yaradılan güclü iqtisadiyyat ölkənin əsas inkişaf göstəriciləridir.

Nazakat Al and Inizi